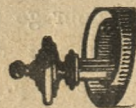

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 52.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XV.

Bytom (Beuthen O./S.) dnia 4 lipca 1888.

Opiekun Katolicki wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego” w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętogo miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frenkler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francją A. Sławiński Paris, Rue Véseléy Nr. 3. Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 3 lipca

We wtorek zakończył parlament niemiecki swą dwudniową sesję uchwaleniem adresu do cesarza. Adres ten, wyraża zgodność z zapatrywaniami mowy tronowej, nie wypowiada żadnych nowych życzeń parlamentu. Na uwagę zasługuje może tylko ustęp poświęcony wojskowości, a opiewający jak następuje:

„Dla zachowania pokoju, a dla wywalczenia go z chwałą, gdyby zakłóconym został, chcesz Najj. Panie czuwać nad gotowością bojową naszych wojsk. Parlament niemiecki wita z radością ten wzniósł objaw woli W. ces. mości. Jak jednomyślnie uchwalaliśmy to, czego przesławnej pamięci cesarz Wilhelm dla utrzymania pokoju od nas żądał, tak nie zlekniemy się też żadnych ofiar, potrzebnych do ubezpieczenia naszej ojczyzny“.

Nazajutrz po zamknięciu parlamentu otworzył cesarz mową tronową sesję sejm pruskiego. Przemawiając tym razem jako cesarz, lecz jako król, rozpoczął Wilhelm II swą mowę dłuższym ustępem, poświęconym pamięci ojca. Pod tym względem więcej jest w tej mowie uczucia synowskiego, niż w przemówieniu do parlamentu. W dalszym ciągu wygłosił król przepisane konstytucją przyrzeczenie, mające według własnych jego wyrazów znaczenie przysięgi. Formalności tej dopełnił on w tych słowach: „Ślubuję, że konstytucji królestwa święcie dochować pragnę i rządzić będę zgodnie z tą konstytucją i ustawami królestwa: tak mi Boże pomoż!”

Nawiązując następnie do wspomnień panowania Wilhelma I. zapewnia król, że mając przed oczyma ten wielki wzór, którego

i Fryderyk III się trzymał, szanować będzie ustawy i prawa reprezentacji, ale też równą sumiennością strzedz będzie praw korony.

„Daleki jestem od tego, mówił król, a-bym miał niepokoić zaufanie ludu przez usiłowania ku rozszerzeniu praw korony. Ustawą określone prawa panującego, póki nie są zakwestyonowane, wystarczają, aby życiu politycznemu zapewnić tę miarę monarchicznego wpływu, jakiej wymaga dla Prus ich rozwój historyczny i dzisiejsze ich stanowisko, tudzież uczucia i przyzwyczajenia ludu. Jestem tego zdania, że konstytucyja nasza zawiera sprawiedliwy i pożyteczny podział wpływu i współdziałania rozmaitych władz politycznych — i to jest drugim powodem — po mej przysiędze — dla którego szanować i bronić jej będę.

„Idąc za przykładem mych przodków wszystkim wyznaniom religijnym w mym kraju będę używał mej królewskiej ochrony. Ze szczególnem zadzwoleniem przekonałem się, że nowe ustawodawstwo kościelno-polityczne doprowadziło do uregulowania stosunków państwa z kościołem katolickim — w sposób dla obu stron zadawalniający. Będę się starał aby i nadal utrzymać pokój kościelny w mym kraju.

Dalej zapewnia król, że pozostanie wiernym zasadzie samorządu i starać się będzie rozwinąć ją i wzmocnić.

W polityce skarbowej król trzymać się będzie starego systemu pruskiego który stał się podstawą dobrobytu państwa i w trudnych nawet czasach przyczynił się do spełnienia jego zadań. Król spogląda z zadowoleniem i wdzięcznością dla swych poprzedników na korzystny stan skarbu, co pozwala umniejszyć

opłaty na rzecz gmin i wprowadzić pewne ulgi w opodatkowaniu biedniejszych warstw ludności. Zyczeniem jest króla, by dalej postępowano w tym kierunku.

Natychmiast po otwarciu sejm odbyły obie Izby posiedzenia, na których uchwalono adresy do tronu. Z adresu Izby posłów przytaczamy następujący ustęp:

„Wasza cesarska i królewska Mość raczyłeś złożyć przysięgę, iż dotrzymasz konstytucyi i raczyłeś zapewnić, że prawa reprezentacji ludu szanować i przestrzegać, że praw ludowych bronić i wykonywać je będziesz. Z wdzięcznością przyjmuje reprezentacyja ludu książęce te słowa, uznając popołu z Waszą cesarską i królewską Mością, iż praw korony należy sumiennie przestrzegać, a prawa ludu i jego reprezentacji nieuszczone zachować.

„Przyrzeczenie Waszej cesarskiej i królewskiej Mości, że pragniesz według wypróbowanych zasad najjaśniejszego domu Hohenzollernów otaczać opieką wolne wykonywanie praktyk wszystkich religijnych wyznań, wywołuje w sercach naszych głośny oddźwięk.

„Że waszej cesarskiej i królewskiej Mości usiłowania o zachowanie pokoju religijnego pomyślnym cieszyć się będą skutkiem, tego się i my spodziewamy“.

Nazajutrz nastąpiło zamknięcie sejm na wspólnem posiedzeniu obu Izb.

Pod jarzmem angielskiem.

Jeden z uczonych słowiańskich powiedział, iż tak jak złoto w ogniu, tak narody w ucisku czyszczą się, nabierają siły i bohaterstwa. Zda-

pod nim z czterema wisielcami.

„Ależ do kata kumie Szwando! — zawołał wieśniak — zkądżeście się tu wzięli?“ Szwanda wzdrignął się, puścił dudy przeciera sobie oczy i oglądając się naokoło, nareszcie poznaje z przestraszeniem, gdzie się znajduje.

Znajomy kmotr pomaga mu zejść z szubienicy, a Szwanda przyszedłszy do siebie, opowiada chłopu całą swoją przygodę. Przypomniawszy sobie czerwienice, zagląda do czapki, przewraca kieszeń, a tu widzi, że nie ma w niej ani jednego grosza.

Chłop się zagna i mówi: „Toć to was pan Bóg skarał, nastął na was złych duchów za to, żeście się tak namiętnie uganiali za kartami.“

„Prawdę macie, przyjacielu,“ mówi Szwanda cały jeszcze trzęsąc się ze strachu, „od dziś dnia na zawsze już wyrzekam się kart.“

I dotrzymał dudarz słowa, a na podziękowanie; że bez uszkodzenia wybrnął z tak wielkiego niebezpieczeństwa, wrócił do wioski swojej Strakowic, i zawiesił w kościele dudy na ścianę. Dudy tam wiszą na pamiątkę aż do dzisiejszego dnia. Powiadają, że corocznie w ten sam dzień kiedy Szwanda na Szubienicy gra złym duchom same przez się huczą. (KONIEC.)

Dudarz Szwanda.

Powieść z czeskiego.

Zachuczały dudy Szwandy, i było się aż czemu dziwić, taki wpływ wywarła ta gędba na czarnych panków. Zdawało się, że się w nich życie podwoiło: wpadli w huczną wesołość, zapalczywie zaczęli stawiać pieniądze na karty, czerwienice latały, gracze wykrzykiwali radośnie, na stolkach podskakiwali, całe ich ciało rozigrało się i zdawało się, że każda żyłka w nich podryga. Konewka z winem coraz częściej krzątyła, a Szwanda kolejki nie opuszczał. Ale co w tem było najdziwniejsze, to to, że konewka nigdy się nie wypróżniała, a nikt jej nie nalewał.

Ile razy Szwanda skończył granie, huczna zabrzmiiała dlań pochwała, a do ozapeczki jego padały czerwienice jak deszcz; dudarz za każdą razą nauczonemi słowy dziękował: „zdarcz bracie.“

Trwało to przez wiele godzin, aż nakoniec Szwanda zaczął grać skoczego, który tym czarnym panom tak w nogi wjechał, że rzuciwszy straszaka, porwali się razem i w dzikich skokach gonili się po izbie.

Szwanda dograł, dudy z kwikiem zapiszczały a taniecznicy zrobili jeszcze kilka susów. Poczem jeden z nich przysunął się do stołu, wzięwszy czapkę dudarza, co tylko złota było na stole, wszystko do niej zgarnął i podał dudarzowi mówiąc: „Ot masz wszystko za to, żeś nas tak dobrze rozweselił.“ Szwanda zaledwie mógł wierzyć oczom swoim, a oślepienym widokiem takiego bogactwa, nie wiedział co począć z radości. Wtem zamięszaniu i radości zapomniał jak miał podziękować i zawołał: „Bóg wam zapłać tysiąckrotnie!“ Jeszcze tych słów nie domówił, a już wzrok jego pokrył się mgłą, i wszystko: pokój, karty, panowie z przed oczu mu znikli.

Nazajutrz rano chłop z pobliskiej wioski wywoził mierzwę na pole, a zbliżywszy się ku rozstajnym drogom, gdzie stała szubienica, posłyszał zdala jakieś dźwięki; przysłuchuje się tym głosom, i im bliżej podchodzi, tym pewniej poznaje, że to dmie ktoś w dudy; nadstawia ucha i poznaje znaną piosenkę „Wszakże to Szwanda!“ mówi sam do siebie.

Przybiega pod samą szubienicę; słyszy, że dźwięki idą z góry, podosi oczy i z zadziwieniem widzi, że Szwanda siedzi w rogu szubienicy i zapamiętale dmucha w dudy, a ranny wietrzyk buja

nie to przyszło nam na myśl, gdy zamierzaliśmy podać czytelnikom naszym kilka słów o nieszczęśliwym narodzie irlandzkim, uciskanym brutalnie przez siłę pięści angielskiej. Podamy tu i zwrócimy uwagę na urządzenia angielskie, wydane w XVII i XVIII wieku, co do stosunków ekonomicznych i społecznych w tym tak srodze przesładowanym kraju. Przedewszystkiem za pomocą praw wydanych w r. 1692 i 1703 wyłączono katolików nie tylko z parlamentu, ale ze wszystkich urzędów publicznych, wybieralnych, których tak wiele istnieje w Anglii, również zamknięto im przystęp do wszystkich urzędów. Nietylko w sądownictwie i administracji, ale nawet w wojsku i marynarce, żaden katolik nie mógł mieć stanowiska. Jedynie tylko miejsce lekarzy mogło być przez katolika objęte. Nie poprzestano jednak na tem; prawo usiłowało zamknąć katolikom wszelki zawód przemysłowy, i własność ziemską zrobić dla nich nieprzystępną. Prawo z r. 1703 stanowi, że katolicy irlandzcy nie mogą kupować ziemi na własność tylko brać w dzierżawę. Ale i to pozwolenie danem było tylko w interesie protestantyzmu angielskiego, gdyż cała ziemia w Irlandyi należała do protestantów, i to rozdzielona na wielkie majątki; — gdyby katolików od dzierżaw wyłączono, zkażdeby ci wielcy panowie wzięli dzierżawców. Ale i tu prawo wymyśla różne kruczki na szkodę katolików; tak n. p. dzierżawa niemoże dłużej trwać nad lat trzydzieści czasu ten zdawał się powszechnie za krótki w kraju zniszczonym, w którym ziemia była albo wyjąłwiona, albo zapuszczona i zdziczała. Z obawy, że dzierżawca wzbogacił się jeszcze może prawo zastrzegło, że wysokość czynszu nie może być mniejszą od dwóch trzecich dochodu z roli. Naznaczono nagrody dla denuncyantów donoszących że katolik trzyma dzierżawę tanio.

Cóż więc mieli robić Irlandczycy, co im pozostawało? — handel, przemysł i rzemiosła, — ale handlem i przemysłem rządziły cechy złożone z samych Anglików i protestantów, a te wyłączały zawsze katolików irlandzkich z swego grona; a jeżeli czasem katolików irlandzkich przyjęto, to do handlu, czy przemysłu, wyzyskiwano ich w taki sposób, że wychodzili na żebraków.

Pozostał więc Irlandczykowi zawód wyrobniaka, pozwolono mu być „dzierżawcą“, ale i tu go przesładowano w okrutny sposób. Prawem z r. 1696 postanowiono, że musi pracować, kiedy mu jego pan każe, że mu nie wolno obchodzić żadnych świąt z wyjątkiem niedzieli i Bożego Narodzenia. Nie wolno było również Irlandczykowi dawać pieniędzy na hipotekę; również rozciągnięto nad nim baczny dozór i przy kupowaniu ruchomości; więc n. p. prawem z r. 1799 postanowiono, że żaden katolik nie może mieć konia

Cyganie.

Awanturnicy i tajemnicze jak mniemano pochodzenia lud Cygański, dostarczał długie wieki wątków, do rozmaitych ciekawych, prawdziwych i bajecznych opowiadań. — Z razu były to bajki nianiek, bawiących lub straszących niegrzeczne dzieci. W nich zawsze sens moralny, jak dziecko porwane przez Cyganów, z powodu moralnego postępowania, modlitwy, w końcu oswobodzonym zostało. Nic tak nie podsycało wyobraźni, nic nie utwierdzało w zabobonach ludu naszego jak stosunki z hordami Cygańskimi. Na te, jakiego im one dostarczały, wyobrażenia ludzkie potrzebując i goniąc za cudownością, rysowała większych i mniejszych formatów dramaty. Tu Cyganie porwali panicza, owdzie sierotę biedną, z której potem wielka wyrosła pani. — Owdzie Cyganka oczarowała, zamieniła ludzi w wilków; lub jeżeli dobra, próżne naczenie w chacie napelniła miodem lub mlekiem; gdzie indziej wywróżyła przyszłość o niebezpieczeństwie; zgoda przypuścićby można, że pochodzenie rozmaitych do dziś dnia między ludem istniejących

większej wartości nad pięć funtów szterlingów (100 marek). Prawo upoważnia każdego protestanta odebrać katolikowi konia, chociaż najwyższej ceny, dając mu 5 funtów szterlingów, jeżeli go spotka na drodze publicznej. Z drugiej strony ciężką karą grożono Irlandczykowi, jeżeli konia wielkiej wartości będzie ukrywał i nie doniesie o nim w urzędzie.

Gdy popełniono w jakim okręgu jakie zbrodnie, krádzierze, lub zniszczenia, a zbrodniarzy wykryć nie było można, wtedy poszkodowanym wypłacano wynagrodzenia, za pomocą kontrybucyi, nałożonej wyłącznie na katolików okręgu.

Prawo wydane za królowej Anny zabrania katolikom wchodzić w posiadanie spadków lub legatów po krewnych protestanckiego wyznania. W razie śmierci ojca katolika, wdowa jego nie może być opiekunką swych dzieci pod wielką karą; również nie wolno jej ani umierającemu mężowi wyznaczyć opiekunem nieletnich katolika, musi naznaczyć protestanta, w przeciwnym razie kanclerz Irlandyi mianuje opiekunem protestanta.

Jednem z najbardziej oburzających praw jest to, iż starano się widokami korzyści materialnych przeciągać katolików na łono protestanckiego kościoła i to, jeżeli pomiędzy dziećmi katolika za życia ojca jedno zostanie protestantem, inne zaś pozostaną katolikami, wtedy prawie cały majątek przysługuje protestantowi; by zaś Ojciec testamentem na protestantyzm nawróconego syna nie pokrzywdził, wszelki testament z góry uważa się za nieważny. Oto były prawa wydane przez Anglików przeciw Irlandczykom; niektóre z tych praw zniesiono około r. 1760. Czy za pomocą tych okrucieństw, przesładowań i bezprawie złamano Irlandczyków? Nie, doprowadzono ich do nędzy materialnej, ale ducha wytępić nie zdołano, bo przeciw potędze ducha, ciało niema oręża. Naród irlandzki przywiązany do wiary ojców, przetrwał już najsilniejsze burze, skupiony w sobie, a Bóg który rządzi losami narodów wymierzy mu sprawiedliwość. Wlkp.

Marnotrawstwo.

Już bardzo wielu pisało o tym przedmiocie lecz dla przypomnienia i zwrócenia na to, zwłaszcza w tych czasach, uwagi osądziliśmy za stosowne, umieścić ten artykuł: Wielu ludzi nazywa oszczędność skąpstwem lub chciwością. Chciwy szuka zysku na drugim, a skąpy lakomy dla siebie nic drugiemu nieużyczając. Roztropna oszczędność polega w tem, że: 1) nie wydaje się za wiele w stosunku dochodów w ogóle i 2) nie niepotrzebne nie nabywa. O tym ostatnim względzie jest tylko mowa tutaj, gdyż pierwszy

przesądów, zabobonów, od Cyganów początek wzięto.

Długo bardzo pochodzenie Cyganów było zagadką, nawet dla uczonych, a każdy kraj przezywał ich według swoich domysłów, jak np. Francuzi nazywali ich Bohemiens, dla tego że od strony Czech przyszli do nich — dopiero w przeszłym wieku, w skutek głębszej znajomości języków Wschodnich i stosunków z Indyjczykami, okazało się że lud śniadej cery, czarnych iskrzących oczu, z Indyi początek swój bierze. Wszystkie poszukiwania historyczne zgodziły się na to, że Cyganie w XV-tym wieku, w czasie napadów Tatarskich na Indye, opuścili ojczyznę swoją, w której widać do podrzędnej kasty (Sudra) należać, nie wynieśli z niej ani tradycyi religijnych, ani nawet zwyczajów odznaczających się, jako lud nieprzypuszczony do oświaty, do praw będących wyższych kast własnością. — Wynieśli tylko z pod pięknego nieba ciemną pleć, kształtną i zwinną postać, czerstwe zdrowie, gorącą wyobraźnię i umysł bystry i pojętny. — Nieszczęściem te zasoby przez życie w nędzy i niewoli zmarnowanymi i skrzywionymi zostały. — Udatna powierzchność, posłużyła do rozwinięcia zmysłowości; żywa wyobraźnia nie przyjmując prostych praw religijnych, posłużyła tworzeniu dziwacznych

pojmują jasno nawet rozrzućni, a niemają tylko dość siły charakteru, aby się oprzeć chęci używania lub pokazania. Lecz ostatni ten t. j. drugi względ wielu ludzi fałszywie pojmuje: nie rozumieją że oszczędność tego rodzaju nie jest wcale ofiarą, lecz przeciwnie przymanozienie środków używania rozmaitych; nie rozumieją że można żyć przyjemniej, w lepszym być stanie a przytem więcej dobrego mózdz świadczyć niż inni co mają wiele większe dochody: nie pojmują jak głupi mógł być n. p. sławny bankier Heine w Hamburgu, który lajal swego pomocnika w najżywszy sposób w obec całego kontuaru, za zepsucie arkusza papieru, a w tejże samej chwili oddał 1,000 marek na cel dobroczynny. Właśnie tu leży istota całego pytania. Nie wydatek dla pożytku lub przyjemności, dla siebie lub kogo drugiego zrobiony, lecz bezpotrzebny wydatek, oto czego unika prawdziwie oszczędny człowiek. Tu np. dowodem być może zdolna gospodyni. To samo co drudzy, i nawet lepiej potrafi urządzić z mniejszym wydatkiem; wie, czego mnóstwo ludzi nie wie, że fenig, codzienną niepotrzebnie wydany, uczyni 3 M. 65 fen. rocznie. Ileż to np. pieniędzy wyrzuca się, niekupując w swoim czasie, kiedy tanio dostać można drzewa, płótna, cukru, kawy, tytoniu, kartofli, owoców, sukni lub materyi na nie, świec, mydła, mebli, wina i t. p.; kupując cząstkowo lub wiele naraz? (biedna klasa, płaci tym sposobem prawie zawsze drożej niż bogatsi lecz i ci wyrzucają w ten sposób pieniądze) albo zużywając drzewa i t. p. więcej niż potrzeba? Dobra kucharka potrafi mniejszą ilością drzewa większe gorąco sprowadzić niż druga większą liczbą. Ileż to na drobiazgi np. na papier się zmarnuje, pomimo że ztąd piszący czy odbierający list, albo w sądzie, komisarz czy aktuaryusz, czy strony, czy wyższe władze, nie mają innej korzyści prócz straty czasu i większej objętości aktów?

(Dokończenie nastąpi.)

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Izba deputowanych zebrała się po mowie tronowej w sali swych posiedzeń następnie po południu. Posiedzenie zagaił marsz. Köller, który w krótkim przemówieniu dał wyraz uczuciu jaki z powodu dwóch zgonów królów w sejmie panuje.

Na wniosek dep. Windthorsta wybiera Izba dotychczasowe prezydium, i upoważnia takowe do napisania projektu adresu na mowę tronową, co do której Izba w dniu następnym uchwałę poweźmie.

W Izbie Panów powzięto taką samą uchwałę

gusel; a bystrość umysłu, do zdobycia sposobów oszukania, wyłudzenia od ludzi nieprawych zdobyczy.

Ktoby chciał obszernych zacerpnąć wiadomości o historii i zwyczajach tego biednego ludu, znajdzie je w dziełku historyka naszego Teodora Narbuta; wydał on w roku 1830 w Wilnie: „Rys historyczny ludu Cygańskiego.“ Autor widać zajął się szczerze rozpoznaniem charakteru, przymiotów i wad tego awanturniczego plemienia, z wyrozumiałością, mówi o nich, tłumacząc, niekiedy zwyczaje ich wstręt obudzające i tak np. Powszechnie było mniemanie, że Cyganie nie mają wstrętu jeść padliny, co w pogardę i obrzydzenie ich podawało. Narbut zaś tak to posądzenie wyjaśnia: „Gdy zebranej bandzie zbywa na przyborach do kuchni potrzebnych i nie ma za co ich kupić, zręczniejsi wychodzą na polów. — W porze nocnej wkłada się który cichaczem do obory zamożniejszego chłopka, dusi tam owcę, wieprza, albo czasem i tłustego wołu wiadomem sobie sposobem. Nazajutrz gospodarz znajduje upadek, rozumie że bydle przez jakąś chorobę nagłą, padło mu niespodzianie, wieść się o tem rozbiega po wsi przybiegają ciekaw oglądać.

(Dokończenie nastąpi.)

so do adresu, i upoważniono przydyum do wyrażenia cesarzowej Wiktoryi współzucia Izby.

— Cesarz udzielił ks. Radolińskiemu order korony 1-szej klasy.

— Cesarz Fryderyk pozostawił podarunek dla nuncjusza Galimbertiego w nagrodę za usługi, nałożone około przywrócenia pokoju religijnego. Cesarz w testamencie polecił cesarzowej Wiktoryi, aby wręczyła nuncyuszowi ów podarunek.

ROSYA.

Ukaz carski, w tych dniach ogłoszony, polecił wypuścić w kurs bilety kredytowe (ruble asygnowane) nowego wzoru dla wymiany za te, które dotychczas były w obiegu.

Wymiana odbywać się będzie stopniowo według wartości, zaczynając od 25 rublowych, w banku państwa i jego kantorach, a następnie w oddziałach i kasach skarkowych. Wymiana rozpocznie się w r. 1888, a obejmie bilety wszelkiej wartości. Obowiązkowy termin wymiany dziś w obiegu będących biletów na nowe — oznaczony jest na lat trzy, licząc od 1 stycznia 1890 do tegóż dnia 1893 r.

WŁOCHY.

Rzym 28 czerwca. Ks. Lichnowsky udał się dziś w południe w otwartym ekwipażu do Watykanu i był przez Papieża w wielkiej sali tronowej z wielką ceremonią przyjęty. Ks. Lichnowsky notyfikował Papieżowi wstąpienie na tron cesarza Wilhelma, i miał stosowną przemowę, w której podniósł, iż Cesarz Wilhelm czuje się szczęśliwym, że może zapewnić i dalej rozwijać religijny pokój w Pruszech i dobre stosunki z Stolicą świętą. Papież odpowiedział w pochlebnych dla cesarza słowach, i dodał że żywi również nadzieję ciągłego polepszania się religijnego położenia. Następnie zaprosił Papież księcia Lichno-

wskiego do swego prywatnego gabinetu, gdzie z nim pół godziny rozmawiał. Księżę udał się potem wraz z Schlözerem, który mu wciąż towarzyszył do kardynała sekretarza stanu Rampolli, który jutro wieczorem daje obiad galowy na cześć księcia.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Jeszcze można zapisywać sobie na pocztach i w agencjach naszych

„Opiekuna Katolickiego“

który na kwartał kosztuje

tylko 1 markę.

Bytom. W skutek dostatecznie wilgotnego powietrza w ostatnich tygodniach urodzaje obiecują plon zadowolniający. Oby nas tylko Pan Bóg zachował od burzy, nawałnie i gradu.

— Znaną już czytelnikom naszym odezwę „do mojego ludu“ poprzylepiali po rogach ulic miasta naszego. Szkoda że nie i po polsku, gdyż nie wszyscy język ten dobrze znają i rozumieją.

() Niemieckie Piekary. Z nastaniem pierwszej uroczystości ŚŚ. Piotra i Pawła, nasza miejscowość przybiera coraz to więcej życia i ruchu a co trwać będzie całe lato, do czego przyczynia się gorliwość ks. prob. Nerlicha, tak zacnego sługi Bożego i Maryi, którego też parafia bardzo poważa i kocha jak i każdy inny, który miał to szczęście poznać tak szlachetną duszę.

× Chropaczów. W dole napelnionym wodą, cegielni tutejszej należącej nauczycielowi Fr., znaleziono w tych dniach utopionego nieznanego człowieka.

δ Tarnowskie Góry, 1go lipca. Dziś według dawnego zwyczaju odbyła się z tąd liczna pielgrzymka do miejsca cudownego Niemieckich Piekar.

Rozmaitości.

* Suknie do wyprawy przyszłej cesarzowej chińskiej szyją się w Wiedniu. Najwspanialsza szata dworska jest z pawio-błękitnego aksamitu. Na przednim brycie znajduje się haftowany złotem orzeł, którego skrzydła zdobi przeszło trzysta mniejszych i pięć niezwykle wielkich pereł. Do tego kostiumu należący mały okrągły kapelusik jest z takiegoż aksamitu, układanego w fałdy; między fałdami idą rzędy najcenniejszych brylantów w górę, tak, że kapelusik ten przypomina brylantową koronę. Oprócz tego niewypodzielnie kosztownego stroju są jeszcze trzy suknie galowe w robocie, wszystkie z najpiękniejszego chińskiego atlasu.

ŻARTY.

** U malarza. Pani: Proszę pana, ile będzie kosztował mój portret?

Malarz: To zależy całkiem od zadatku, im większy on będzie, tem mniej będzie do zapłaconia.

** Feldfibel do żołnierza przy ówiezieniu: „Ty psie morski, jeżeli twych cielecych nóg lepiej wyciągać nie będziesz, to ci te osłe uszy poobrywam i każę z nich zrobić świński gulasz!

** Zona (do męża pijaka będąc raz z nim na spacerze): Doprawdy że to jest nieznośne z tobą iść na spacer, gdyż przed każdym szynkiem stoisz!

Mąż: Ależ kochano żono! wiesz o tem że ja już słaby i stanę także tam gdzie nie masz żadnego szynku.

Zona: Słaby, ale od czego? — a jeżeli tam szynku nie masz jeszcze gdzie staniesz, to go z pewnością tam postawią.

** Mały chłopiec raz jednego bawiąc się polknął 20 Markówkę. Przestraszonym rodzicom, którym szło o życie dziecka a nie mniej o pieniąż, ktoś obecny wyperswadował to mówiąc: Radzę posłać po eksekutora lub adwokata. a jeżeli pieniąż ten jakimkolwiek sposobem jest do wydobycia, to oni już pewno dostaną.

KORESPONDENCA EKSPEDYCYI.

Jeżeli komu którego num. brakowało, niech nam doniesie o tem przez kartę korespondencyjną a odwrotnie takowy opłacony prześlemy.

Polecam po najtańszych cenach mój wielki skład pięknie palących się

Cygar

1 kista (100 sztuk) po 2, 2,25, 2,50, 2,70, 3, 3,10, 3,30, 3,60 i t. d. i t. d.

Prawe wina

od najtańszego do najwyborniejszego gatunku.

Bytom.

FR. ZAWISCHA.

Obok starego kościoła farnego, ulica tarnowicka Nr. 36.

Panu A. Hodurek, Racibórz.

Nareszcie udało się Jemu wynaleść prawdziwie wyborny środek do zupełnego wytępienia wszelkiego robactwa. Jego Mortéin — tak tu jak i w całej okolicy — spędził z pola słusznie różne inne fabrykaty. Także i inne jego fabrykaty jako to: śmierć molom (Mortentod) modre do prania (Waschblau) skrobek polyskujący (Glanzstärke) mydlany proszek do prania (Seifen-Waschpulver) itd. zasługują na pochlebne uznanie.

Bernsbach, Erzgebirge 22 maja 1888. Firma E. L. Ullmann. Mortéin z fabryki A. Hodurka w Raciborzu wytępił pewno i prędko wszelkie przykra robactwo jako to: muchy, mle, pluskwy, pchły, szwaby, rasy stonogi i mole ptasze. Tenże Mortéin jest w paczkach po 20 i 50 fen. jak i do tego należące banki do nadmuccowania są do dostania wazędzie we wszystkich lepszych sklepach korzennych i interesach mydlarskich. Tylko w ten czas są prawdziwe, jeżeli paczki zaopatrzone są podpisem A. Hodurek.

Ulica piekarska Nr. 40.

Gustav Paesler, malarz na porcelanie,

jedyny w tutejszej okolicy,
poleca się

do wykonywania wszelkich napisów
i ozdób na porcelanie.

Wypala także we szkłe nazwiska, monogramy itp. podobnie do wyrznięcia a o połowę taniej.

Ulica piekarska Nr. 40.

Stary browar miejski.

Niniejszem polecam Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy sprzedaj

codziennie świeżego
młodego piwa.

Bytom. Wal. Dinter.
Brauerstr. 7. (dawn. Niesel)

Wielki skład TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma na składzie

Józef Rotter

mistrz stolarski w Lipinach.

Skora i rzetelna usługa.
Pierwszy stolarz przy farze.

BAHNHOF - HOTEL

(E. Noak.)

Najwygodniejszy dla
podróżnych.

Pokoje od 1,50 M.
Portyer przy każdym
pociągu.

Jest do wynajęcia

pomieszkanie

dla rzemieślnika, składające się z izby do pracy i pomieszkania, u p. Wollnego, partykularza w Zaborzu C.

Franc. Letzel

w Bytomiu ul. Dyngos przy
Bulewarze Nr. 32

poleca wielki swój skład

żelaza, wszelkich wyrobów z żelaza,
ocelu, blachy itp. jak i różne ma-
szyny gospodarcze.

Pepsinsauere-Dessert-Dragees,

uznany jako najlepszy środek do trawienia.

Wyborny ten środek przeciw złemu trawieniu potraw wskutek będącego w stanie chorem żołądka, a co najlepiej poznać można po jedzeniu, jeżeli się pokazuje zgaga, słabość żołądka, boleści w żołądku, zatwardzenie itp. — Dla dorosłych 2—3, dla dzieci 1—2 pigułek po każdym jedzeniu. Dla wzmocnienia żołądka poleca się częściej zażywać po je-
dej pigułce.

Fl. kosztuje 3 Mk. 1/2 Fl. 2 Mk., 1/4 Fl. 15 Mk.

Dialysirtes Eisenpepton,

uznany za naj-
lepszy środek
przeciw braku krwi „Blutarmuth“, skutkuje bez cierpienia
żołądka lepiej niż wszystkie inne znane dotąd przyrządy z
żelaza. Do dostania w płynnie i pigułkach.

1/4 fl. pynu 3 M. 1/2 fl. 2 M.

1/4 pud. pigulek 2 M. 1/2 pud. 1,25 M.

Migräne-Brausepulver,

sprawdzony śro-
dek przeciw ner-
wowym boleściom głowy 1/4 pud. 1,50 Mk.

Königl. Privil. Apotheke zum weissen Schwan.

(Uprzywilejowana od 1553 r.)

Berlin C., Spandauerstrasse 77.

Listowne zamówienia skuteczniają się odwrotnie, bez
obrachowania zapakowania.

TROCINY

jednokonną furę sprzedaje po 1 M. 25 fen.

S. Goldstein'a pila parowa

w Bytomiu (Beuthen O.-S.)

Frankol
Najnowsze wzory!

7 metrów materii na jeden
cały ubiór wielki we wszystkich
farbach N. 4.
Frankol!

Oplacone!
Najnowsze wzory!

Na żądanie wysyłamy franko najnowsze wzory i próbki na sezon bieżący w największym o ile możliwości wyborze znajdujących się w naszym składzie w zapasie materii do ubiorów męskich, jako to paletotów jesiennych i zimowych, płaszczy na deszcz, sukien nieprzemakalnych, materii podwójnych itd. i dostarczamy takowych po cenach oryginalnych, fabrycznych, pod gwarancją odpowiadającego próbkom towaru, skoro i franko — w największej jak w najmniejszej ilości — także w strony najodleglejsze

Mamy w zapasie n. p.
materie do pięknej jupy, stóśownej na każdą porę roku, poczynszy już od N. 3. — 4. — 5 itd
materie do różnego, jednokolorowego „Diagonal“ ubioru we wszystkich farba h od 5 N
materie do całego modnego i kompletnego ubioru z Bukskiau od N. 7. — 8. — 10. itd. itd.
materie na kompletny, piękny paletot od N. 5. — 6. — 8. — 10. itd. itd.
materie na piękne spodnie od N. 2. — 3. — 4. — itd. itd.
materie na płaszcz nieprzemakalny lub płaszcz cesarski dla panów i dam od N. 4. itd.
materie na elegancki surdut do chodzenia od N. 5. — 6. — 8. itd. itd.
materie na damski płaszcz od 4 Marek i dalej.

aż do gatunków najeleganciejszych przy stosunkowo również tanich cenach. Osoby, które nie porzeczają mieć żadnych względów na to, gdzie zakupia swe uskuteczniają, nabeą bez zaprzeczenia najkorzystniej na **Wystawie sukien w Augsburgu.** Przytem zwracamy uwagę na to, że każdemu nabywcy następcza się tu sposobność swobodnego wyboru szych potrzeb w składzie kolosalnym, wyposażonym wszelkimi możliwymi rodzajami sukien, bez narażania się na różne wpływy sprzedającego. Mamy także sukna dla strażaków, **sukna szare, leśnicze, sukna do obijania bilardów i pokrywania krzesel, sukna na liberye, podwójne materie wulkanizowane, wodotrwałe pod gwarancją, oraz i sukna damskie we wszelkich kolorach.** Polecamy odpowiednie materie dla urzędów w zakładach i instytutach, dla ustanowionych osób i wychowauców. Zasada naszą jest od dawien dawna prowadzenie dobrych materii, usługa stóśowna do próbek przy nadzwyczaj tanich cenach. Przywiązanie naszych wioleletnich odbiorców jest najwymowniejszym dowodem że nam wiele za tem należy, ażeby podtrzymywać te zasady. Oplaci się więc zamówienia kartą pocztową, ażeby przekonać się iż w rzeczy samej dostarczyć możemy wszystkie tego, co tu przyrzekamy. Krawcom męskim, którzy materie nasze sprzedają osobom prywatnym, chętnie służymy naszymi próbkami zaopatrzeniemi w odnośne numera. **Tuchausstellung**
Wystawa sukna w Augsburgu (Wimpfheimer & Cie. Augsburg.)

**Prawnie zastrzeżona
najlepsza
Papa na dachy**

wielokrotnie premiuwana i urzędownie podszukana a należąca do **pierwszej klasy co do trwałości od ognia**, jak i nieprzemakalna, ze starych a znanych sławnych fabryk

Georg Friedrich & Comp.
Wrocław (Breslau).

jest zaopatrzona w etykiety tejże firmy a do dostania **prawie u wszystkich kupców na Górnym Śląsku.**

Szanownym Wiarusom
Królewskiej Huty i okolicy polecam
mój warsztat blacharski,
jako też polecam się także do
nakrywania dachów

różnych budynków, blachą cynkową, łupkiem, cementem, papą przy kilkuletniej gwarancji, także na odpiątę. Rzetelne i sumienne wykonanie przyrzekając, proszę szanownych Wiarusów o łaskawe poparcie mnie licznymi zleceniami.

Fr. Sadowski, mistrz blacharski
w Królewskiej Hucie, Kronprinzenstrasse nr. 84

Herrmann Leipziger
handel towarów żelaznych, Bytom rynek Nr. 6.
poleca:
najlepszą papę do pokrywania dachów
rola po 2 M. i 2,50 M.

Cynkowe deseczki do prania po 50 fen. dzbaneczki do kawy po 60 fen., gwoździe, bukse, kosy i sierpy najlepszego gatunku, kubelki do ognia, garnki, ruszta i blachy do pieców, łyżki, noże i widelece, młynki do kawy, świeczniki, krzyże i lampki przed obrazy i wszelkie tem podobne artykuły po najtańszych cenach.

Wózki dla dzieci od 9 mk. 50 fenigów.

Restauracya
„Theresiengrube“
w każdą niedzielę i święto
wyszynk wybornego piwa
Kipke
na co zwraca się uwagę.
Koschmieder.

Skład trumien,
od największych do najmniejszych mam zawsze tanio na składzie.
Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowach itp. Skora i rzetelna usługa.
Robert Hensel,
Bytomiu, ulica Kościelna 13.

Otyłość, chudość usuwa
się pewno za pomocą nowej metody. Wszystkie choroby skórne, jak liszaje, plamy na skórze, piegi, nużenie, czerwone nosy i ręce, choroby włosów będą gruntownie wyleczone. Znaki po ospie i włosy na twarzy usuwa się na zawsze. W każdej i cenniejszej potrzebie udzieli się rady i pomocy. Listownie się także leczy po przesłaniu dokładnego opisu choroby w którym powinna być załączona marka pocztowa na odpowiedź.
„Hygiea-Officin“ Breslau II.

Dr. Johann'a polepszony Mentholin
jest to naukowo i praktycznie wypróbowany **proszek do niu-chania** przeciw katarowi i nerwowemu bólowi głowy przez 1 karzy polecony skutkuje bardzo i orzeźwia. Jedyna sprzedaż u **J. Adamietz w Bytomiu**, ul. kościelna Nr. 1 i ulica długa 19.
Poszukuje się mających chęć sprzedawania tegoż.

Dobrym gospodyniom
polecam:

Piękny cukier funt po	30 fen.
Piękna faryna „ „ „	29 fen.
Świeżo palona kawa funt po	1,10, 1,20, 1,40, 1,60 M.
1 funt twardego mydła	25 fen.
1 funt skróbku	25 „
1 funt rozynków	40 „
1 funt migdałów	80 „
1 funt drożdży	60 „
1 funt pięk. ryżu 15, 20 i 25	„

jak i wszelkie inne towary po cenach najtańszych.

Bytom. F. Buja.
Przy lazarecie knapszaftowym.

Moselweine
versendet in jedem Quantum
F. L. Laven,
Weinhandl. in Trier a. Mosel.

Czcicielom Najsw. Panny Maryji!
Polecam przeslicznie wykonany **obraz cudownej Matki Boskiej Piekarskiej:** olejodruk w wielkiem formacie podług fotografii wziętej z cudownego obrazu wydany moim kosztem i nakładem, sztuka 2 marki. Czysty dochód w ilości 50 fen. z każdego obrazu, jest przeznaczony na budowę **kalwaryi w Piekarach.** Handlerze otrzymają stóśowny rabat.
Fr. Schwider w Niemiec. Piekarach.
Poczta Scharley.

**HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE
TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.**

Bezpośrednia niemiecka komunikacyja pocztowa pomiędzy **Hamburgiem a Nowym Yorkiem** w każdą środę i niedzielę, pomiędzy **Havrem a Nowym Yorkiem** w każdy wtorek, pomiędzy **Szczecinem a Nowym Yorkiem** co 2 tygodnie, pomiędzy **Hamburgiem a Indiami Zach.** 4 razy miesięcznie, pomiędzy **Hamburgiem a Meksykiem** raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa dają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite. Bliższych wiadomości udzieli A. Piskorsoh w W. Strzelcach (Gr. Strehlitz)

CZERWONA APTEKA
w Poznaniu, Stary Rynek 37
poleca

- 1) **Krople św. Jakóba.** Doświadczone jako uadzwyczaj skuteczne przeciw cierpieniom żołądkowym, złemu trawieniu, katarze żołądkowym i słabości, fl. 1 mrk. i 2 mrk.
- 2) **Dr. Sprangera krople żołądkowe,** butelka 50 i 80 fen.
- 4) **Dr. Rossa balsam i życia esencya,** usuwająca boleści żołądka, niestrawność i bóle brzucha, butelka 1 markę.
- 4) **Dr. Sprangera maść gojąca** usmierza szybko każdą ranę, wrzody, zanogicę i zapobiega wyrastaniu dziwego mięsa, 50 fen. pud.
- 5) **Krople i herbata krew oczyszczające,** po 75 fen.
- 6) **Esencya i maść na oczy,** usuwająca boleści i wzmacniająca wzrok cena 1 mrk.
- 7) **Ruski balsam spirytusowy,** przeciwko reumatyzmowi i udarowi, but. 1 markę.
- 8) **Prof. dr. Hebra maść na liszaje [Blei Crème].** Cena 1. i 2 m.

Maść ta jest nadzwyczaj gojącym środkiem przeciw liszajom, skórnój ostrości, zapaleniu skóry, cieczy solnej (Salzfuss), krostom gorączkowym, węgrom skórnym i w ogóle przeciw wszelkim gatunkom nieczystych skórnym wyrzutów. Prócz tego, jeżeli się maść ta, na zapaloną ranę przyłoży, sprawia wielki skutek oraz poskramia na podszewie nagromadzone, szkodliwe stwardnienia, za wielkie i wybijające pecenie nóg.

9) **Radlauer'a środek specjalny** przeciwko całkowitemu zniszczeniu nagniotków, zżęszczeniu skóry etc.

Wynaleść środek, który, samodzielnie na nagniotki działa takowe całkowicie niszczy, bez szkodenia skórze i bez bólu, było do dziś dnia najposzukiawszą potrzebą i najgorętszym życzeniem wszystkich tych, którzy na nagniotki albo zżęszczeniu skóry cierpią. Środek taki znalazł się wreszcie w **Radlauer'a** specjalności, który w najdoskonalszy sposób nagniotki bez bólu oddala, każde zżęszczenie skóry gruntownie niszczy, przy używaniu bieliźnie nie szkodzi i żadnego niedogodnego obowiązywania nie potrzebuje, cena 60 fenigów.

Stare, sławne, prawdziwe
Św. Jakuba
krople żołądkowe
Karmelitów bosych.

Dla pewnego uleczenia **cierpień żołądkowych i nerwowych**, nawet takich, przeciw którym wszelkie inne środki nie nie skutkowały, zwłaszcza przeciw chronicznemu katarowi żołądka, kureczom, uczuciom lekliwym, biciu serca, bólu głowy itd. — Bliższe wiadomości z prospektu do każdej butelki dołączonego. — Do nabycia w aptekach butelka po 1 m. duża butelka 2 m. — Główny skład: **M. Schulz** w Hanowerze. Składy: w starej aptece w Bytomiu; w aptace pod orlem w Katowicach; w aptece Eskulapa w Tarnowskich Górach; w aptece pod Łabędziem w Raciborzu; w aptece w Bauerwitz; w aptece pod Murzynem w Krotoszynie; w nowej aptece w Kempnie w Pozn.

Reiner guter Wein.

Rheinwein von 70 l an	per
Moselwein „ 75 „ „	Liter
Rotwein „ 90 „ „	im
Vinum de vite „ 85 „ „	Fass.

u. s. w. — Preislisten franco.

Gustav Herrmann,
Weinhandlung,
Rüdesheim a. Rhein.

Unsere
Weltberühmte Cigarre
Nr. 15. Kurz und Gut

fein, leicht, angenehm pikant,
versenden: 100 Stück gegen
Einsendung
von 5 Mark
franko durch ganz Deutschland.
Viele hundert
lobende Anerkennungen.

Haucke & Co.
Frankenstein i. Schl
Versand-Abtheilung.

Harmoniki
w różnych gatunkach mam zawsze na składzie po cenach najtańszych
Fr. Pinkowski
w Królewskiej Hucie,
naprzeciw kościoła parafialnego.

Ucznia chcącego się wyuczyć sztuki blacharskiej itp. poszukuje zaraz
Fr. Sadowski.
Król Huta, ulica Kronprinza 84